

L E G E

privind protejarea patrimoniului cultural național mobil

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul prezentei legi

Prezenta lege reglementează regimul juridic al bunurilor aparținând patrimoniului cultural național mobil, ca parte a patrimoniului cultural național, precum și activitățile specifice în domeniul identificării, cercetării, inventarierii, clasării, conservării, asigurării securității, întreținerii, preparării, restaurării și punerii în valoare a bunurilor culturale mobile.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

a) *patrimoniu cultural național mobil* – ansamblu de bunuri culturale mobile, clasate în patrimoniul cultural național cu valoare deosebită sau excepțională istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică, epigrafică, estetică, etnologică și antropologică, reprezentând mărturii materiale ale evoluției mediului natural și ale relației omului cu acest mediu, ale potențialului creator uman;

b) *protejare a patrimoniului cultural național mobil* – ansamblu de măsuri având caracter științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic, menite să asigure identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, conservarea, asigurarea securității, întreținerea, prepararea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național mobil în vederea accesului democratic la cultură și transmiterii acestui patrimoniu generațiilor viitoare;

c) *clasare a bunurilor culturale mobile* – procedură de stabilire a categoriei bunurilor culturale mobile și de înscriere a acestora în Registrul patrimoniului cultural național mobil;

d) *declasare a bunurilor culturale mobile* – procedură de radiere a bunurilor culturale mobile clasate, în baza expertizelor efectuate de specialiști acreditați în domeniu, din Registrul patrimoniului cultural național mobil;

e) *colecție publică de bunuri culturale mobile* – ansamblu de bunuri culturale deținute de instituții publice, de culte religioase ca rezultat al achizițiilor publice, al colectărilor sau al donațiilor;

f) *colecție privată de bunuri culturale mobile* – ansamblu de bunuri culturale constituit de persoane fizice sau de persoane juridice de drept privat ca rezultat al colectărilor, al achiziționărilor, al donațiilor sau al moștenirii;

g) *laborator de restaurare* – spațiu special amenajat, dotat cu instalații și cu aparate, în care se execută lucrări de investigații și de tratamente cu caracter științific, aplicativ și tehnic;

h) *atelier de restaurare* – spațiu special amenajat, dotat cu instalații și cu unelte dispuse în raport de un flux tehnologic determinat, în care se execută lucrări de restaurare;

i) *Registru al patrimoniului cultural național mobil* – inventar al bunurilor culturale mobile clasate în patrimoniul cultural național mobil ținut în formă scrisă și în formă electronică de către Ministerul Culturii.

Articolul 3. Protejarea patrimoniului cultural național mobil

(1) Protejarea patrimoniului cultural național mobil se face prin intermediul autorităților publice centrale și locale, al instituțiilor specializate precum sînt: muzeele, galeriile de artă, colecțiile publice și private, casele memoriale, arhivele, bibliotecile, cultele religioase, organizațiile neguvernamentale cu atribuții în domeniu.

(2) Statul asigură, în conformitate cu legislația în vigoare, baza materială și mijloacele financiare necesare pentru protejarea patrimoniului cultural național mobil.

Articolul 4. Componenta patrimoniului cultural național mobil

Din patrimoniul cultural național mobil fac parte:

1) bunurile arheologice și istorico-documentare precum:

a) piese arheologice din săpături terestre și subacvatice sau din descoperiri întâmplătoare, cu excepția eșantioanelor de materiale de construcție, de materiale din situri, care constituie probe arheologice pentru analize de specialitate;

- b) inscripții, elemente separate provenite din dezmembrarea monumentelor istorice;
- c) mărturii materiale și documentare privind istoria politică, economică, socială, militară, religioasă, științifică, artistică, sportivă sau din alte domenii;
- d) manuscrise, incunabule, cărți rare și cărți vechi, publicații de diferite tipuri, cu autografe și ex-librisuri, periodice;
- e) documente și tipărituri de interes social: documente de arhivă, hărți și alte materiale cartografice;
- f) obiecte cu valoare memorialistică;
- g) obiecte și documente cu valoare numismatică, filatelică, heraldică: monede, medalii, decorații, insigne, bancnote, sigilii, brevete, mărci poștale, drapelul și stindarde;
- h) piese epigrafice;
- i) fotografii, clișee fotografice, filme, înregistrări audio și video;
- j) instrumente muzicale;
- k) uniforme militare și accesorii la ele;
- l) vestimentație;
- 2) bunurile cu semnificație artistică precum:
 - a) opere de artă plastică: pictură, sculptură, grafică, desen, gravură, stampă și altele asemenea;
 - b) opere de artă decorativă și aplicată: mobilier, tapiserii, covoare, piese din sticlă, ceramică, metal, lemn, textile și din alte materiale, podoabe;
 - c) obiecte de cult: icoane, broderii, orfevrărie, mobilier și altele;
 - d) proiecte și prototipuri de design;
 - e) materiale primare ale filmelor artistice, documentare și de animație;
 - f) monumente de for public, componente artistice expuse în aer liber;
 - g) cărți poștale și ilustrații;
 - h) piese decorative pentru spectacole;
- 3) bunurile cu semnificație etnografică precum:
 - a) elemente de arhitectură populară;
 - b) elemente din instalații tehnice;
 - c) obiecte de uz casnic și gospodăresc;
 - d) unelte de muncă;
 - e) produse ale industriei casnice textile: covoare, păretare, prosoape, costume populare și altele asemenea;
 - f) mobilier;
 - g) recuzită a obiceiurilor;
 - h) obiecte de cult;
 - i) produse de artizanat contemporan;
- 4) bunurile de importanță științifică precum:
 - a) specimene rare și colecții de zoologie, botanică, mineralogie, petrologie, paleontologie, antropologie, speologie, anatomie;

- b) trofee de vînat;
- 5) bunurile de importanță tehnică precum:
 - a) creații tehnice de unicat;
 - b) rarități, indiferent de marcă;
 - c) prototipuri ale aparatelor, dispozitivelor și mașinilor de creație curentă;
 - d) orologerie;
 - e) realizări ale tehnicii populare;
 - f) documente tehnice: proiecte, planuri, schițe, brevete de invenții;
 - g) mijloace de transport și de telecomunicații;
 - h) matrițe de CD-uri, CD-ROM, DVD;
- 6) bunurile cu semnificație memorialistică precum:
 - a) bunuri și obiecte memoriale;
 - b) documente și fotografii din viața personalităților;
 - c) piese legate de evenimente de importanță națională și internațională.

Articolul 5. Categoriile de bunuri care aparțin patrimoniului cultural național mobil

În funcție de semnificația sau de importanța lor istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică, științifică, tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică, epigrafică, de vechimea, unicitatea sau de raritatea lor, bunurile aparținând patrimoniului cultural național mobil fac parte din:

categoria A – „Tezaur”, care include bunuri culturale de valoare excepțională pentru umanitate;

categoria B – „Fond”, care include bunuri culturale cu valoare deosebită pentru Republica Moldova.

Articolul 6. Dreptul de proprietate asupra bunurilor cu statut de patrimoniu cultural național mobil

(1) Bunurile cu statut de patrimoniu cultural național mobil pot fi proprietate publică a statului, a unităților administrativ-teritoriale, a asociațiilor obștești, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația în vigoare și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, pot fi proprietate a cultelor religioase sau proprietate privată a persoanelor fizice și a persoanelor juridice de drept privat.

(2) Exercițarea dreptului de proprietate și a altor drepturi reale asupra bunurilor cu statut de patrimoniu cultural național mobil este supusă reglementărilor prezentei legi.

(3) Statul garantează, în condițiile legii, dreptul de proprietate al persoanelor fizice și juridice de drept public sau privat asupra bunurilor cu statut de patrimoniu cultural național mobil pe care le dețin.

Capitolul II

CERCETAREA, CLASAREA ȘI INVENTARIEREA BUNURILOR CULTURALE MOBILE

Articolul 7. Cercetarea bunurilor culturale mobile

(1) Activitatea de cercetare are ca obiect cercetarea, dezvoltarea și valorificarea științifică a patrimoniului cultural național mobil, în special a celui gestionat de instituțiile publice specializate, deținătoare de bunuri culturale mobile care fac parte din patrimoniul cultural național.

(2) Cercetarea bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural național mobil se realizează de către instituțiile publice specializate în domeniu: Academia de Științe a Moldovei, biblioteci, muzee, arhive.

Articolul 8. Clasarea bunurilor culturale mobile

(1) Declanșarea procedurii de clasare a bunurilor culturale mobile se face:

a) din oficiu în cazul:

- bunurilor culturale mobile care se află în proprietatea statului sau a unităților teritorial-administrative și care sînt administrate de instituții publice, de alte persoane juridice la care statul sau o autoritate publică este deținător de acțiuni;

- bunurilor culturale mobile care se află în proprietatea cultelor religioase;

- bunurilor culturale mobile care fac obiectul unor vânzări prin licitație sau prin intermediul unui agent autorizat;

- bunurilor culturale mobile pentru care se solicită export temporar sau definitiv;

- bunurilor culturale mobile descoperite întîmplător sau în cadrul unor cercetări sistematice;

- bunurilor culturale mobile confiscate;

- bunurilor culturale mobile care au făcut obiectul unor tentative de export ilicit ori care au fost scoase ilegal din teritoriul Republicii Moldova;

- bunurilor culturale mobile din domeniul public ce urmează a fi restaurate;

- bunurilor culturale mobile care fac obiectul unei cercetări penale;

b) la solicitarea persoanelor fizice și juridice de drept privat proprietare de bunuri culturale mobile.

(2) Clasarea bunurilor culturale mobile se efectuează în baza unui raport de expertiză întocmit de experți acreditați de Ministerul Culturii.

(3) Organismul științific competent să hotărască clasarea bunurilor culturale mobile este Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor.

(4) Hotărîrea de clasare, însoțită în mod obligatoriu de raportul de expertiză elaborat de experți ai bunurilor culturale mobile acreditați de Ministerul Culturii, va fi semnată de președintele Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor și va fi aprobată prin ordin al ministrului culturii în termen de 3 luni din momentul declanșării procedurii de clasare.

(5) La hotărîrea de clasare se vor anexa la extras concluziile din raportul de expertiză, fișa standard a bunului cultural clasat și fotografia alb-negru sau color, după caz.

(6) Ministerul Culturii eliberează pentru fiecare bun cultural clasat un certificat, care nu constituie prin sine un certificat de proprietate.

(7) Proprietarii, titularii unor alte drepturi reale și deținătorii cu orice titlu ai bunurilor culturale mobile pentru care s-a declanșat procedura de clasare au obligația de a permite examinarea bunurilor de către experți acreditați de Ministerul Culturii.

(8) Bunurile culturale mobile clasate pot fi preluate în custodie temporară pentru analize de laborator numai în cazuri speciale și pentru o perioadă stabilită în normele de clasare, aprobate de Ministerul Culturii, doar cu acordul proprietarilor sau al titularilor de alte drepturi reale, în baza unui act de predare-primire, încheiat cu persoanele fizice sau juridice menționate la alin. (7).

(9) Dreptul proprietarului de a solicita clasarea unui bun cultural mobil este imprescriptibil.

(10) Bunurile culturale mobile proprietate publică aflate în patrimoniul instituțiilor sau al organizațiilor din subordine cu capital public ori capital public majoritar care se privatizează vor fi supuse procedurii de clasare înainte de declanșarea procedurii de privatizare.

(11) Autoritatea publică centrală sau locală care declanșează procedura de privatizare a instituțiilor sau a organizațiilor prevăzută la alin. (10) are obligația de

a anunța în scris cu 30 de zile înainte Ministerul Culturii despre procedura de privatizare.

(12) În termen de 10 zile de la data înregistrării comunicării prevăzute la alin. (11), Ministerul Culturii va expertiza bunurile culturale mobile susceptibile de clasare ale instituției sau organizației în curs de privatizare și va declanșa procedura de clasare, după caz.

(13) Bunurile culturale mobile clasate în conformitate cu alin. (10) vor fi trecute în administrarea unei instituții publice specializate, desemnată de Ministerul Culturii.

(14) Dacă un bun cultural mobil nu a fost clasat, procedura de clasare poate fi reluată, la cerere, după minimum 2 ani. În cazul în care au apărut noi argumente în favoarea inițierii procedurii de clasare, acest termen poate fi redus de Ministerul Culturii.

(15) În cazul bunurilor culturale mobile care nu au fost propuse de Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor spre clasare, concluziile din raportul de expertiză se vor comunica proprietarului sau titularului de alte drepturi asupra lor în termen de 30 de zile de la data finalizării expertizei.

Articolul 9. Registrul patrimoniului cultural național mobil

(1) Registrul patrimoniului cultural național mobil este întocmit în baza ordinelor privind clasarea bunurilor culturale mobile. Registrul se va completa de către direcția de specialitate a Ministerului Culturii în baza registrelor de evidență ale proprietarilor de bunuri culturale mobile, ale muzeelor și ale altor instituții în a căror proprietate sau folosință se află bunurile respective. Evidența informatizată și administrarea documentelor care au stat la baza întocmirii registrului vor fi în gestiunea aceleiași direcții de specialitate.

(2) Datele privind patrimoniul cultural național mobil, cu excepția listei bunurilor culturale mobile și a imaginilor acestora, sînt făcute publice doar cu acordul proprietarilor de bunuri.

(3) Datele patrimoniului cultural național mobil pot fi furnizate, la cerere, de către Ministerul Culturii, instituțiilor specializate, cercetătorilor și altor specialiști și experți acreditați, în vederea desfășurării unor activități specifice de identificare și de cercetare. Utilizarea informațiilor obținute poate fi făcută doar cu consimțămîntul deținătorului. Comunicarea publică a datelor de identificare a proprietarului se poate face numai cu acordul lui.

(4) Informațiile din Registrul patrimoniului cultural național mobil pot fi furnizate organelor de poliție, organelor de urmărire penală, instanțelor judecătorești și executorilor judecătorești numai cu respectarea prevederilor legale în domeniu.

Articolul 10. Clasarea și înregistrarea bunurilor culturale mobile proprietate privată

(1) La solicitarea proprietarilor, bunurile culturale mobile proprietate privată pot fi clasate în conformitate cu prezenta lege.

(2) Clasarea și înregistrarea bunurilor culturale mobile proprietate privată se fac opțional, la cererea proprietarului. Cererea trebuie să fie de un model stabilit de Ministerul Culturii.

(3) Confidențialitatea datelor despre colecțiile private de bunuri culturale înregistrate și despre componența acestora este garantată.

(4) Bunurile culturale mobile arheologice aflate în proprietate privată se înregistrează în mod obligatoriu la Ministerul Culturii în termen de un an după adoptarea prezentei legi, cu declanșarea procedurii de clasare.

Articolul 11. Declasarea bunurilor culturale mobile

(1) Declasarea bunurilor culturale mobile are loc la cererea titularilor dreptului de proprietate sau din oficiu în următoarele cazuri:

- a) invalidare a expertizei;
- b) distrugere confirmată prin acte doveditoare;
- c) deteriorare gravă, care nu poate fi remediată prin operațiuni de restaurare;
- d) pierdere, confirmată prin acte doveditoare.

(2) Declasarea urmează procedura stabilită pentru clasare.

(3) Ordinul de declasare este luat în evidența Registrului patrimoniului cultural național mobil, procedându-se la radierea bunului respectiv.

(4) Ordinul de declasare se comunică proprietarului, titularilor de alte drepturi reale, precum și deținătorilor cu orice titlu ai bunurilor culturale mobile, după caz.

Articolul 12. Trecerea unui bun dintr-o categorie juridică a patrimoniului cultural național mobil în alta

Trecerea unui bun dintr-o categorie juridică a patrimoniului cultural național mobil în alta se poate face numai cu respectarea procedurii stabilite pentru clasare.

Articolul 13. Contestarea clasării, declasării sau trecerii unui bun dintr-o categorie juridică a patrimoniului cultural național mobil în alta

(1) Ordinul de clasare, de declasare sau de trecere a unui bun dintr-o categorie juridică a patrimoniului cultural național mobil în alta poate fi contestat de proprietar sau de titularul unor alte drepturi reale la Ministerul Culturii în termen de 30 de zile de la comunicare. Ministerul va soluționa contestația în termen de 30 de zile de la înregistrarea ei.

(2) În cazul în care nu este mulțumit de răspunsul la contestația adresată Ministerului Culturii, proprietarul sau titularul unor alte drepturi reale poate să se adreseze, în condițiile legii, instanței judecătorești competente.

Articolul 14. Inventarierea patrimoniului cultural național mobil

(1) Instituțiile publice deținătoare de bunuri aparținând patrimoniului cultural național mobil au obligația de a le inventaria atât analitic, prin fișa standard, cât și sinoptic, prin banca electronică de date. În fișele standard ale bunurilor culturale mobile clasate ce conțin metale și pietre prețioase se va indica greutatea acestora.

(2) Autoritățile publice în a căror subordine funcționează instituții deținătoare de bunuri aparținând patrimoniului cultural național mobil au obligația de a asigura resursele financiare necesare inventarierii informatizate a bunurilor.

(3) Bunurile culturale mobile clasate care se află în colecțiile instituțiilor specializate, ale cultelor religioase sînt inventariate conform prevederilor prezentei legi.

Capitolul III

ASIGURAREA SECURITĂȚII PATRIMONIULUI CULTURAL NAȚIONAL MOBIL

Articolul 15. Asigurarea securității patrimoniului cultural național mobil

(1) Proprietarii, titularii unor alte drepturi reale, precum și deținătorii cu orice titlu ai bunurilor cu statut de patrimoniu cultural național mobil au următoarele obligații:

a) să asigure cele mai bune condiții de păstrare, de conservare și depozitare a bunurilor;

b) să asigure securitatea bunurilor;

c) să nu distrugă și să nu deterioreze bunurile;

d) să nu permită utilizarea bunurilor în scopuri care le-ar supune pierderii, deteriorării, sustragerii sau pereclitării integrității;

e) să aducă la cunoștință Ministerului Culturii, în termen de 5 zile, cazurile de constatare a unui pericol iminent de distrugere sau degradare a bunurilor;

f) să permită accesul specialiștilor autorizați de către Ministerul Culturii pentru a constata starea de conservare a bunurilor;

g) să asigure restaurarea bunurilor;

h) să permită executarea lucrărilor de restaurare exclusiv restauratorilor acreditați de Ministerul Culturii;

i) în cazul pierderii sau al furtului bunurilor culturale mobile clasate, să informeze, în termen de 24 de ore de la constatare, Ministerul Culturii și serviciile Ministerului de Interne, iar în cazul constatării distrugerii lor, să informeze Ministerul Culturii în termen de 3 zile.

(2) Instituțiile publice, cultele religioase, precum și agenții economici, care dețin cu orice titlu bunuri culturale mobile clasate au obligația să finanțeze achiziționarea și instalarea de sisteme antiefracție, antiincendiu și de asigurare a microclimatului pentru protecția bunurilor culturale mobile.

(3) Persoanele fizice și juridice care dețin cu orice titlu bunuri culturale mobile clasate beneficiază de consultanță gratuită din partea instituțiilor specializate în scopul păstrării, conservării și punerii în valoare a acestor bunuri.

(4) Instituțiile publice deținătoare de bunuri culturale mobile clasate au obligația de a permite accesul experților și al specialiștilor acreditați, precum și al cercetătorilor, la bunurile culturale mobile clasate pe care le dețin pentru efectuarea de studii și de lucrări de specialitate în condițiile convenite de comun acord.

Articolul 16. Executarea copiilor, mulajelor, facsimilelor, tirajelor postume de pe bunurile culturale mobile clasate

(1) Copiile, mulajele, facsimilele, tirajele postume de pe bunuri culturale mobile clasate care se află în proprietate publică, în proprietatea persoanelor fizice și juridice de drept privat, a titularilor de alte drepturi reale pot fi executate numai cu acordul scris al proprietarilor și al titularilor de alte drepturi reale asupra acestor bunuri, în conformitate cu normele stabilite de Ministerul Culturii.

(2) Reproducerea prin mijloace video, foto a bunurilor culturale mobile clasate se permite doar cu acordul scris al titularului sau al titularului de alt drept real asupra acestor bunuri.

(3) Persoanele care execută copii, mulaje, facsimile, tiraje postume de pe bunuri culturale mobile clasate sînt obligate să utilizeze tehnici adecvate și să ia măsuri pentru a nu afecta integritatea originalelor.

Capitolul IV

CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA BUNURILOR CULTURALE MOBILE CLASATE

Articolul 17. Conservarea și restaurarea bunurilor culturale mobile clasate

(1) Lucrările de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate care se află în proprietatea publică a statului, în proprietatea persoanelor fizice și juridice, a titularilor de alte drepturi reale se efectuează numai de către conservatori și restauratori acreditați, în baza unui contract încheiat în conformitate cu actele normative în vigoare.

(2) Acreditarea conservatorilor și a restauratorilor care execută lucrări de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate se face de către Ministerul Culturii, cu avizul Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor.

(3) În baza acreditării, Ministerul Culturii eliberează conservatorilor și restauratorilor certificate de liberă practică, emise în conformitate cu normele stabilite prin ordin al ministrului culturii.

(4) Conservatorii și restauratorii acreditați, alți specialiști autorizați de Ministerul Culturii sînt singurii care au calitatea de a face, la solicitare, expertize pentru organe de urmărire penală, pentru instanțe judecătorești și notari publici.

(5) În bază de aviz al Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor, Ministerul Culturii eliberează laboratoarelor și atelierelor care efectuează lucrări de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate certificate de acreditare, emise în conformitate cu normele stabilite prin ordin al ministrului culturii.

(6) Bunurile culturale mobile clasate în categoriile „Tezaur” și „Fond” care se află în pericolul iminent de distrugere sau degradare gravă se vor supune operațiunilor de restaurare și de conservare prin ordin al ministrului culturii, în baza unui raport de expertiză, avizat de Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor.

(7) Pentru acreditarea conservatorilor, restauratorilor, laboratoarelor și atelierelor de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate nu se vor percepe taxe de stat.

(8) În cazul depistării unor erori profesionale care au cauzat distrugerea sau deteriorarea bunurilor culturale mobile clasate, precum și în cazul utilizării unor tehnici și materiale neadecvate în procesul de restaurare a bunurilor culturale mobile, ceea ce a dus la prejudicierea integrității și autenticității lor, Ministerul Culturii va suspenda sau va retrage pe un termen de pînă la 2 ani certificatele de acreditare eliberate conservatorilor, restauratorilor, laboratoarelor și atelierelor de restaurare, cu reparația, după caz, a prejudiciului material în funcție de valoarea comercială a bunului cultural distrus sau deteriorat.

(9) Direcția de specialitate a Ministerului Culturii va ține evidența acreditărilor eliberate, precum și a celor suspendate sau retrase.

Capitolul V

CIRCULAȚIA ȘI COMERCIALIZAREA BUNURILOR CULTURALE MOBILE CLASATE

Articolul 18. Circulația bunurilor culturale mobile clasate

(1) Bunurile culturale mobile clasate care se află în proprietatea publică a statului, a unităților administrativ-teritoriale sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile.

(2) Pentru organizarea unor expoziții sau pentru realizarea unor proiecte culturale, instituțiile publice, în temeiul unui ordin al ministrului culturii, pot

împrumuta unor instituții publice sau persoane juridice de drept privat din țară bunuri culturale mobile clasate pe care le gestionează.

(3) Persoanele fizice și juridice de drept privat pot împrumuta instituțiilor publice, persoanelor juridice de drept privat bunuri culturale mobile clasate.

(4) Bunurile culturale mobile clasate aparținând cultelor religioase pot fi împrumutate instituțiilor publice, persoanelor juridice de drept privat cu aprobarea șefilor de cult.

(5) Scoaterea peste hotarele Republicii Moldova a bunurilor culturale mobile clasate reprezintă o operațiune de export temporar.

(6) Exportul temporar al bunurilor culturale mobile clasate se efectuează numai în bază de autorizație de export temporar, eliberată de Ministerul Culturii în conformitate cu legislația în vigoare.

(7) Tarifele de eliberare a autorizațiilor de export al bunurilor culturale mobile clasate se stabilesc de către Guvern, la propunerea Ministerului Culturii.

(8) Exportul temporar al bunurilor culturale mobile clasate în categoria „Tezaur”, indiferent de proprietar sau de titularul unor alte drepturi reale, se va efectua în bază de autorizație de export temporar, eliberată prin ordin al ministrului culturii, cu avizul Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor.

(9) Scoaterea din țară pe orice cale de bunuri culturale mobile clasate fără autorizație de export temporar este ilegală.

(10) Bunurile culturale mobile clasate care se află în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale se exportă doar temporar și numai pentru organizarea de expoziții în străinătate, pentru investigații de laborator, pentru restaurare sau expertizare.

(11) Bunurile culturale mobile clasate în categoria „Tezaur” care se află în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat pot fi exportate doar temporar.

(12) Bunurile culturale mobile clasate în categoria „Fond” care se află în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat pot fi exportate definitiv doar în cadrul unui schimb de bunuri culturale cu valoare și semnificație comparabile, care reprezintă unicate sau rarități pentru patrimoniul cultural național mobil al Republicii Moldova.

(13) Schimbul prevăzut la alin. (12) este aprobat prin ordin al ministrului culturii, cu avizul Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor.

(14) Bunurile culturale producție contemporană, inclusiv operele de artă plastică și fotografică, operele cu caracter etnografic ale meșterilor populari, operele de artă decorativă sau de cult, orice alte opere ale autorilor în viață (artiști plastici, artiști liber-profesioniști, artiști amatori, meșteri, artizani, studenți, elevi, copii) create independent ori în cadrul unui proces instructiv-educativ nu fac obiectul clasării și pot fi exportate definitiv sau temporar fără autorizație de export, circulând fără restricție.

(15) Bunurile prevăzute la alin. (14) pot fi exportate definitiv sau temporar în baza:

a) declarației creatorului în formă autentică, prezentată autorităților vamale, în cazul bunurilor înstrăinate fără intermediari sau al exportului de bunuri de către creator sau mandatar;

b) adeverințelor emise de persoane juridice de drept public sau privat în cazul bunurilor ce se exportă pentru organizarea de expoziții, pentru schimburi culturale și manifestări promoționale;

c) adeverințelor emise de persoane juridice de drept public sau privat în cazul bunurilor realizate în cadrul activităților instructiv-educative, atelierelor, cercurilor etc.;

d) adeverințelor emise de organizatorii de turnee artistice în cazul obiectelor de decor, costumelor, recuzitei, realizate în bază de schițe sau de proiecte ale unor autori în viață.

(16) Importul bunurilor culturale mobile se efectuează în conformitate cu legislația națională în domeniu, bunurile urmînd a fi înregistrate în modul stabilit de organele vamale, cu notificarea Ministerului Culturii.

Articolul 19. Comercializarea bunurilor culturale mobile

(1) Comercializarea bunurilor culturale mobile clasate care se află în proprietate privată sau intermedierea vânzării se va efectua numai prin agenți economici autorizați prin ordin al ministrului culturii, cu avizul Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor, în baza Normelor de comercializare a bunurilor culturale mobile, aprobate de Ministerul Culturii.

(2) Agenții economici autorizați să comercializeze bunuri culturale mobile sînt obligați:

- a) să afișeze la loc vizibil Normele de comercializare a bunurilor culturale mobile;
- b) să dețină un registru, în care să menționeze corect și complet numele și adresa ofertantului, descrierea și prețul fiecărui bun. Informațiile din registru au caracter confidențial;
- c) să informeze în scris, în termen de 5 zile de la data ofertei, Ministerul Culturii despre existența unor bunuri susceptibile de clasare;
- d) să informeze în scris, în termen de 5 zile de la data ofertei, proprietarul bunului despre posibilitatea declanșării procedurii de clasare;
- e) să informeze Ministerul Culturii, în termen de 3 zile de la data înscrierii în registrul propriu a bunurilor culturale clasate la categoria „Tezaur”, despre punerea acestora în vânzare.

(3) Bunurile culturale mobile proprietate a persoanelor fizice sau juridice de drept privat clasate la categoria „Tezaur” pot face obiectul unor vânzări publice numai în condițiile exercitării dreptului de preemțiune de către statul Republica Moldova, prin Ministerul Culturii, în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Termenul de exercitare a dreptului de preemțiune al statului este de maximum 30 de zile, calculat de la data înregistrării ofertei.

(5) Nerespectarea dispozițiilor alin. (3) atrage nulitatea absolută a vânzării.

Capitolul VI

FINANȚAREA ACTIVITĂȚILOR SPECIFICE DE PROTEJARE A PATRIMONIULUI CULTURAL NAȚIONAL MOBIL

Articolul 20. Modalitățile de finanțare

(1) Finanțarea activităților de descoperire, colectare, cercetare, expertizare, clasare, inventariere, depozitare, conservare, preparare, restaurare, protejare și punere în valoare a bunurilor culturale mobile clasate proprietate publică se asigură de la bugetul de stat prin Ministerul Culturii, de la bugetele unităților administrativ-teritoriale, din fondurile și donațiile unor persoane fizice și juridice, din alte surse legale.

(2) Alocațiile bugetare destinate activităților prevăzute la alin. (1) se nominalizează cu aceste destinații în bugetul Ministerului Culturii, în bugetele autorităților publice centrale și locale, precum și în bugetele altor instituții publice cu atribuții în domeniu.

Articolul 21. Finanțarea activităților de completare, conservare, restaurare a patrimoniului cultural național mobil

(1) Achiziționarea de bunuri culturale mobile pentru completarea colecțiilor instituțiilor publice specializate, în funcție de subordonarea acestora, se poate face din sumele prevăzute cu această destinație în bugetele autorităților publice centrale și locale, precum și din sumele donate de persoane fizice și juridice.

(2) Operațiunile de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate proprietate publică aflate în pericolul iminent de distrugere sau degradare vor fi efectuate din contul statului, în baza unui aviz emis de Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor.

(3) Operațiunile de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate care se află în proprietate privată, în proprietatea cultelor religioase și a altor titulari de drept privat se vor efectua din contul proprietarului, iar în cazuri speciale, cum ar fi cel în care proprietarul bunului cultural mobil clasat la categoria „Tezaur” este o persoană de drept privat din a cărei declarație rezultă că nu dispune de surse financiare pentru acoperirea cheltuielilor de conservare și restaurare, aceste operațiuni vor fi finanțate, parțial sau integral, de la bugetul de stat ori de la bugetele unităților administrativ-teritoriale, după caz, în conformitate cu prezenta lege. În cazul vânzării ulterioare a acestor bunuri culturale mobile, costul operațiunilor de conservare și restaurare vor fi returnate instituției finanțatoare de către proprietarul vânzător.

Capitolul VII

SISTEMUL DE PROTEJARE A PATRIMONIULUI CULTURAL NAȚIONAL MOBIL

Articolul 22. Ierarhizarea sistemului de protejare a patrimoniului cultural național mobil

(1) Statul garantează și asigură protejarea patrimoniului cultural național mobil conform legislației în vigoare.

(2) Parlamentul asigură cadrul legislativ în domeniul protejării, conservării și restaurării patrimoniului cultural național mobil, aprobă strategiile naționale în domeniul vizat și finanțarea acestora de la bugetul de stat.

(3) Guvernul asigură realizarea politicii de stat în domeniul protejării patrimoniului cultural național mobil, aprobă cadrul normativ și programele de stat privind protejarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural național mobil.

(4) Ministerul Culturii este autoritatea administrației publice centrale de specialitate responsabilă de elaborarea și de realizarea politicilor, programelor, strategiilor și normelor specifice în vederea protejării, conservării, restaurării și punerii în valoare a patrimoniului cultural național mobil.

(5) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea cooperează cu autoritățile centrale de specialitate, în condițiile legii, în vederea elaborării și realizării programelor privind protejarea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național mobil.

Articolul 23. Atribuțiile Ministerului Culturii în domeniul protejării patrimoniului cultural național mobil

(1) Ministerul Culturii își exercită atribuțiile în domeniul patrimoniului cultural național mobil direct sau prin instituțiile de specialitate subordonate.

(2) Atribuțiile de bază ale Ministerului Culturii în domeniul protejării patrimoniului cultural național mobil sînt următoarele:

a) elaborarea și implementarea de politici, strategii și programe în domeniul protejării, conservării, restaurării și punerii în valoare a patrimoniului cultural național mobil;

b) elaborarea de norme și de metodologii specifice domeniului de conservare, restaurare, clasare și de protejare a patrimoniului cultural național mobil;

c) monitorizarea procesului de implementare a legislației privind protejarea patrimoniului cultural național mobil.

(3) În scopul promovării unei politici eficiente în domeniul cercetării, completării, evidenței, clasării, conservării, restaurării și punerii în valoare a patrimoniului cultural național mobil, Ministerul Culturii:

a) creează Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor ca organ consultativ în domeniu și asigură activitatea ei;

b) eliberează, cu avizul Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor, autorizații pentru agenții economici care desfășoară activități de comercializare a bunurilor culturale mobile clasate, certificate de acreditare a experților, conservatorilor, restauratorilor, a laboratoarelor și atelierelor de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate;

c) elaborează și aprobă norme de clasare, de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile, de acreditare a experților, conservatorilor, restauratorilor, laboratoarelor și atelierelor de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate, a agenților economici care desfășoară activități de comercializare a bunurilor culturale mobile;

d) instituie Registrul conservatorilor și al restauratorilor acreditați în domeniul patrimoniului cultural național mobil și Registrul experților acreditați în domeniul protejării patrimoniului cultural național mobil;

e) supraveghează și verifică lucrările de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile;

f) administrează dosarele de clasare a bunurilor culturale mobile;

g) inițiază, în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, demersurile de rigoare în vederea protejării unor bunuri culturale exportate ilegal sau sustrase din colecțiile publice și păstrate fără temei legal în străinătate;

h) participă la orice operațiune internațională, organizată în comun în baza unui acord de cooperare, în vederea împiedicării sau interzicerii operațiunilor ilicite de import, de export și de transfer de proprietate asupra bunurilor culturale mobile.

Articolul 24. Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor

(1) Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor este o structură științifică de consultanță și de avizare în domeniul muzeelor și al patrimoniului cultural național mobil a Ministerului Culturii, în a cărei componență sînt incluși specialiști cu autoritate în domeniu, condusă de un președinte, numit prin ordin al ministrului culturii.

(2) Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor își desfășoară activitatea în baza unui regulament de organizare și de funcționare, aprobat prin ordin al ministrului culturii.

(3) Finanțarea activităților specifice ale Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor se efectuează de la bugetul Ministerului Culturii.

Articolul 25. Atribuțiile Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor

Comisia națională a muzeelor și a colecțiilor are următoarele atribuții:

a) ia decizii, în baza rapoartelor de expertiză a bunurilor culturale mobile, asupra clasării lor, inclusiv a bunurilor aflate în biblioteci;

b) avizează normele de clasare a bunurilor culturale mobile și normele privind comerțul cu bunuri culturale mobile clasate sau susceptibile de a fi clasate;

- c) avizează normele de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile, stabilește prioritățile de restaurare a acestora;
- d) avizează normele de executare a copiilor, mulajelor, facsimilelor, tirajelor postume de pe bunuri culturale mobile clasate;
- e) avizează normele de acreditare a experților, conservatorilor, restauratorilor, laboratoarelor și atelierelor de conservare și de restaurare;
- f) avizează exportul temporar al bunurilor culturale mobile clasate la categoria „Tezaur”;
- g) avizează normele metodologice de export definitiv sau temporar al bunurilor culturale mobile;
- h) avizează autorizarea activității agenților economici care comercializează sau organizează licitații cu bunuri culturale mobile clasate;
- i) avizează regulamentele de organizare și de funcționare a muzeelor publice;
- j) îndeplinește alte atribuții în domeniu, în condițiile legii.

Articolul 26. Serviciile publice cu atribuții în domeniul
patrimoniului cultural național mobil

Serviciile publice cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural național mobil (secțiile de cultură raionale, municipale) au următoarele atribuții în domeniul protejării patrimoniului cultural național mobil:

- a) întocmesc baza de date privind evidența bunurilor culturale mobile clasate din raza lor teritorială;
- b) înregistrează cererile de clasare a bunurilor culturale mobile deținute de instituții nespecializate, de culte religioase, de alte persoane fizice și juridice;
- c) înaintează Comisiei naționale a muzeelor și a colecțiilor propuneri privind clasarea bunurilor culturale mobile;
- d) înregistrează informațiile despre schimbarea proprietarului sau a deținătorului în cazul bunurilor culturale mobile clasate;
- e) fac propuneri de includere în prioritățile de restaurare a bunurilor mobile clasate la categoria „Tezaur”, aflate în instituții nespecializate, culte religioase, în proprietatea unor alte persoane fizice și juridice;
- f) verifică modul în care agenții economici autorizați să comercializeze bunuri culturale mobile respectă obligațiile ce le revin conform prezentei legi;
- g) controlează periodic starea de conservare și de securitate a bunurilor culturale mobile clasate, acordând consultanță de specialitate, la solicitare, proprietarilor sau titularilor de alte drepturi reale.

Capitolul VIII

RESTITUIREA ȘI RECUPERAREA BUNURILOR CULTURALE MOBILE CARE AU FĂCUT OBIECTUL IMPORTULUI SAU AL EXPORTULUI ILEGAL

Articolul 27. Restituirea bunurilor culturale mobile scoase ilegal de pe teritoriul unui stat

(1) În sensul prezentului articol, prin scoatere ilegală de pe teritoriul unui stat a bunurilor culturale mobile se înțelege:

a) scoaterea unui bun clasat de pe teritoriul unui stat cu încălcarea legislației acestui stat în domeniul protecției bunurilor culturale;

b) nerevenirea bunului clasat la sfârșitul unui export temporar legal sau orice încălcare a uneia din condițiile acestui export temporar.

(2) În sensul prezentului articol, prin posesor al bunului cultural mobil scos ilegal de pe teritoriul unui stat se înțelege persoana fizică sau juridică deținătoare a bunului respectiv.

(3) În sensul prezentului articol, prin deținător al bunului cultural mobil scos ilegal de pe teritoriul unui stat se înțelege persoana fizică sau juridică ce deține bunul cultural respectiv în numele unei persoane fizice sau juridice alta decât proprietarul de drept.

(4) Ministerul Culturii întreprinde măsurile de rigoare pentru restituirea către statul reclamant a bunului cultural mobil scos ilegal de pe teritoriul lui, precum și pentru revenirea în țară a bunurilor culturale scoase ilegal de pe teritoriul Republicii Moldova.

(5) Procedurile de restituire și de recuperare a bunurilor culturale scoase ilegal de pe teritoriul unui stat sau de pe teritoriul Republicii Moldova se vor exercita în conformitate cu prevederile și cu normele stabilite de legislația internațională.

(6) Autoritățile competente ale Republicii Moldova:

a) vor lua măsurile necesare pentru a preveni orice tentativă de ignorare a procedurii de restituire a bunului cultural scos ilegal de pe teritoriul unui stat;

b) vor acționa ca mediatori între posesorul sau, după caz, deținătorul bunului cultural scos ilegal de pe teritoriul unui stat și statul solicitant în vederea restituirii aceluși bun.

**Articolul 28. Recuperarea bunurilor culturale mobile
scoase ilegal de pe teritoriul Republicii Moldova**

(1) Ministerul Culturii poate cere oricărui stat, prin intermediul autorităților competente și în condițiile legii, efectuarea de cercetări în vederea descoperirii locului de aflare a bunului cultural mobil scos ilegal de pe teritoriul Republicii Moldova și identificării posesorului sau deținătorului acestuia.

(2) Recuperarea bunurilor culturale identificate se efectuează conform procedurilor legale, convenite între părți.

Capitolul IX

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA PREZENTEI LEGI

Articolul 29. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

(1) Persoanele fizice și juridice răspund civil, contravențional sau penal, în conformitate cu legislația, pentru:

- a) efectuarea fără certificat de acreditare a lucrărilor de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate;
- b) comercializarea neautorizată a bunurilor culturale mobile clasate;
- c) exportul neautorizat al bunurilor culturale mobile clasate sau susceptibile de clasare;
- d) distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor culturale mobile clasate;
- e) sustragerea de bunuri culturale mobile din colecțiile publice și din cele private;
- f) încălcarea prevederilor privind accesul la colecțiile de bunuri culturale mobile clasate al specialiștilor acreditați în domeniu.

(2) Prejudiciul material cauzat de către persoane fizice sau juridice bunurilor culturale mobile clasate urmează a fi reparat în modul stabilit de legislație.

(3) Reparația prejudiciului cauzat bunurilor culturale mobile clasate se efectuează în mod benevol sau în temeiul unei hotărâri judecătorești.

Capitolul X

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 30

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 3 luni de la data publicării.

(2) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

1) Guvernul:

a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

b) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

2) Ministerul Culturii:

a) va aproba:

- Normele de clasare a bunurilor culturale mobile;

- Normele de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile;

- Normele de acreditare a experților în domeniul patrimoniului cultural național mobil;

- Normele de acreditare a conservatorilor și a restauratorilor în domeniul patrimoniului cultural național mobil;

- Normele privind autorizarea laboratoarelor și atelierelor de conservare și de restaurare a patrimoniului cultural național mobil;

- Normele privind executarea copiilor, mulajelor, facsimilelor, tirajelor postume de pe bunuri culturale mobile;

- Normele privind autorizarea agenților economici care comercializează bunuri culturale mobile;

- Normele de comercializare a bunurilor culturale mobile;

b) va institui:

- Registrul experților acreditați în domeniul protejării patrimoniului cultural național mobil;

- Registrul conservatorilor și al restauratorilor acreditați în domeniul patrimoniului cultural național mobil.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

MARIAN LUPU

Chișinău, 27 decembrie 2011.

Nr. 280.